

Forvaltningsplan for statlig sikra
friluftslivsområder

Skrivarholmen, Balsfjord kommune
2017-2021

Forvaltningsplanen for det statlig sikra friluftsområdet Skrivarholmen gir en beskrivelse av de friluftsmessige verdiene, og kommer med forslag på tiltak og tilrettelegging for friluftslivet. Tiltakene skal ivareta og utvikle det statlig sikra friluftsområdet slik at de regionale friluftsinteressene og hensynet til tilgjengeligheten ivaretas, samtidig som det tas hensyn til stedets karakter, historie og natur. Planen baserer seg på feltbefaringer med Balsfjord kommune og/eller de som har ansvar for bruk, forvaltning og drift av friluftsområdet.

Naturbase: <http://faktaark.naturbase.no/SikraFriluftsliv?id=FS00001783>

Befaringer

16.10.2015 Roy-Arne Myhre (rektor, Sand skole), Odd Magne Bakken (ansvarlig for uteskole, Sand skole), Frode Hansen (inspektør, Sand skole) og Maja S. Kvalvik (Ishavskysten friluftsråd)

Forvaltningsplanen utarbeidet av

Maja Sjöskog Kvalvik/Ishavskysten friluftsråd, i samarbeid med Sand skole og Balsfjord kommune

Foto

Maja Sjöskog Kvalvik & Sand skole

Fakta om kommunen pr 15.10.2015

Antall innbyggere	Ant innbyggere per km2	Antall statlig sikra friluftslivsområder	Andre friluftslivs-områder (antall)
5 720 ^a	4	3 ^b	Ca. 90 ^c

^a Kilde: Statistisk sentralbyrå

^b Kilde: Naturbase

^c Kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Balsfjord kommune er under arbeid 2015-2016. Foreløpig antall avgrensede friluftsområder pr oktober 2015 er 90 stk. Kartleggingen utføres av Ishavskysten Friluftsråd.

Innhold

Innhold	4
1. Bakgrunn	5
1.1. Arealavgrensing av friluftsområdet	5
2. Forvaltningsplanens målsetning.....	6
3. Kart over området	7
4. Områdebeskrivelse/status	9
6. Behov for tiltak i planperioden.....	12
6.1. Beskrivelse av tiltak	14
7. Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området.....	17
8. Driftsplan for planperioden	18
9. Fotografier	20

1. Bakgrunn

Skrivarholmen (gnr/bnr 84/13) ved Sandsvatnet er et mye brukt utfarts- og uteundervisningsområde i Balsfjord kommune. Sand skole var ved sikringstidspunktet av Skrivarholmen friluftsområde utpekt som nasjonal demonstrasjonsskole av daværende statsråd Christin Clemet. For dette fikk skolen årlig et statlig tilskudd på 500.000 kr, som skolen kunne disponere til videre utviklingsarbeid. For å videreutvikle uteskolen for lærere og elever var skolen dermed pådriver for å sikre Skrivarholmen. Balsfjord kommune vedtok i 2005 å sikre Skrivarholmen til friluftsmål. Sand skole kunne med hjelp av det statlige tilskuddet stille med halve kjøpesummen. Kjøpekontrakt ble underskrevet 24.10.05, og kjøpesummen var på 200 000 kr. Søknad om tilskudd til sikring av friluftsområder ble sendt inn av Balsfjord kommune i 2006. Kommunen fikk tilsagn om tilskudd til sikring fra Miljødirektoratet (daværende Direktoratet for Naturforvaltning, DN) på kr. 100.000,- dvs. 50% av total kjøpesum, jfr. kr. 2,20 pr. m² (landbrukspris).

Sand skole har etter dette vært en svært viktig bruker av Skrivarholmen, og hatt det praktiske forvaltningsansvaret for å ivareta det statlig sikra friluftsområdet i henhold til retningslinjene. Sand skole bruker området til både sommer- og vinteraktiviteter. Skolen har tilrettelagt eiendommen med klopper over myrområder ned til vannet, samt etablert utede, spikerlavvo og bål plass i leirområdet helt i sør. Anlegget er bekostet og utført av Sand skole; materialer ca. kr. 50.000,-, samt arbeidsinnsats. Skolen søkte, men fikk avslag på søknad om midler til nærmiljøanlegg. Fylkesmannen har gitt friluftsmidler kr 15.000,- til trelavvo. Sand skole har ikke egne driftsmidler for vedlikehold, men om våren har skolen ei temauke der elever og lærere utfører forbedringer og vedlikehold av anlegget på dugnad.

Området fungerer i dag som et viktig undervisningstilbud og uteklasserom, som benyttes av elevene på skolen. Folkehøgskolen 69° Nord på Mortenhals er også hyppige brukere av området, i tillegg til noe bruk av lokale personer. Barnas Turlag arrangerer av og til turer til friluftsområdet.

Det har ikke tidligere vært utformet forvaltningsplan for friluftsområdet, og dermed ikke søkt fylkeskommunen om tilretteleggingsmidler.

1.1. Arealavgrensing av friluftsområdet

I kommunens søknad om sikring av området ble det oppgitt et areal på 92 daa, noe som sammenfaller med eldre ØK for gnr 84 bnr 13, og som omfatter alt areal nedenfor vegen. På nyere kart går eiendommen nord for fylkesvegen (gnr/bnr 84/40) også litt sør om fylkesvegen, og dermed inn i det som av DN ble avgrenset som statlig sikret friluftsområde i 2006. I Naturbase er hele arealet nedenfor vegen avgrenset som statlig sikret.

Det er i forbindelse med planlagt utfylling av dagens avkjørsel ved vegen gjort en muntlig avtale i 2015 mellom kommuneansatte Gunnar Kvaal og grunneier for gnr/bnr 84/40, Bjørn Blix, der grunneier godkjenner utfylling av parkeringsområdet. Videre utfylling av parkeringsplassen vil foregå inn på kommunal eiendom, da parkeringsplassen vil bli større.

2. Forvaltningsplanens målsetning

Et område karakteriseres som sikret når det offentlige (stat, kommune/friluftsråd eller fylkeskommune) har skaffet seg rådighet over arealet som friluftslivsområde ved erverv/kjøp eller ved avtale om varig bruksrett (servituttavtale). For å få statlig støtte til tilrettelegging av et statlig sikra friluftslivsområde, stilles det fra og med 2013 krav om at det er utarbeidet forvaltningsplan for friluftslivsområdet. Gjennom utarbeiding av forvaltningsplan blir behovet for tilrettelegging av området grundig vurdert, og slike planer gir en samlet oversikt over behovet for tilrettelegging i statlige friluftslivsområder.

De statlige sikra friluftsområdene skal være tilgjengelige, attraktive og naturpregete. Friluftsområdet Skrivarholmen skal på en måte som tar hensyn til stedets karakter, historie og natur, være et attraktivt friluftsområde tilgjengelig for allmennheten. Forvaltningsplanen skal være en "kokebok" for tilrettelegging og drift av Skrivarholmen. Den skal avklare ansvarsforhold og framdrift for ulike tiltak, samt anslå kostnad for tilretteleggingstiltak og drift.

Fylkesmannen skal som statens representant som grunneier og servitutthaver (rettighetshaver) vurdere om tiltakene kan gjennomføres i de statlige friluftslivsområdene. I servituttområder er det å regne for rettighetshavers aksept for gjennomføring av tiltaket. En godkjenning blir da gitt under forutsetning av at tiltaket:

- er i tråd med formålet for sikringen
- utføres på en naturvennlig måte
- ikke er ødeleggende for biologisk mangfold og kulturminner

En godkjenning av forvaltningsplan er kun en aksept for at tiltaket kan gjennomføres. I tillegg er det en forutsetning at alle andre nødvendige tillatelser blir innhentet før gjennomføring av tiltaket.

I områder som er statlig sikra kan staten gi økonomisk støtte til opparbeiding, tilrettelegging, vedlikehold og skjøtsel. Aktuelle tiltak er for eksempel informasjonstavler, tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne, opparbeiding av turveier og turstier, plasser for parkering, toalett og renovasjonsordning, badebrygge, tilplantning mv. Skjøtsel er tiltak som blir gjennomført på økologisk grunnlag, for å opprettholde en bestemt natur- eller kulturtilstand. Tilskuddsordningen er forbeholdt kommuner og interkommunale friluftsråd, og søknad sendes til fylkeskommunen. Det gis ikke statlig støtte til drift av friluftslivsområder. Eksempler på driftsoppgaver er plenklipping og tømning av søppel.

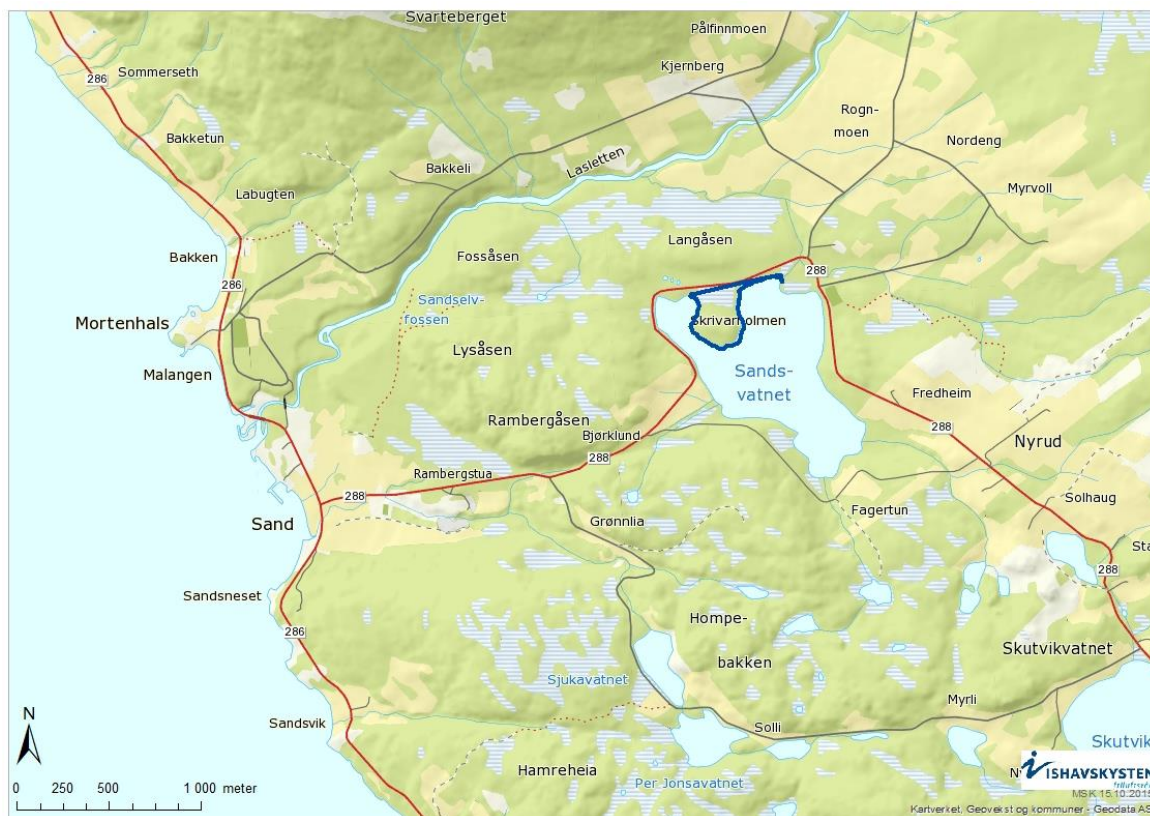
Det *formelle* ansvaret for drift og tilsyn med friluftslivsområdet har kommunen eller friluftsrådet (i noen få tilfeller fylkeskommunen). Drifts- og tilsynsansvaret omfatter daglig tilsyn, holde orden i området, etablering av tilretteleggingstiltak, drift og vedlikehold av eksisterende tilretteleggingstiltak og atkomstveier, vedlikehold av informasjonsskilt o.l. Det er ikke noe i veien for at det *praktiske* drifts- og tilsynsansvaret kan overlates til for eksempel en ideell organisasjon eller velforening gjennom egen avtale, men slike avtaler fritar ikke kommunen eller friluftsrådet (ev. fylkeskommunen) fra det formelle ansvaret.

Mer informasjon: <http://miljødirektoratet.no/no/Tema/For-offentlig-sektor/Sikring-og-forvaltning-av-friluftslivsomrader/Sikring-av-friluftslivsomrader/>

3. Kart over området

Figur 1. Det statlig sikra friluftsområdet Skrivarholmen ligger vest på Malangshalvøya i Balsfjord kommune. (Kart: Ishavskysten friluftsråd)

Figur 3. Eiendommen ligger på et nes nord for Sandsvatnet, ca. 3 km langs vei fra veikrysset ved Sand. (Kart: Ishavskysten friluftsråd)

Figur 2. Flybilde viser det statlig sikra friluftsområdet. Området er i 2015 tilrettelagt med klopping over myrområder i nord, samt bål plass, spikerlavvo og utedo i sør. En liten avkjørsel ligger ved vegen i nord, der 2-3 biler får plass å parkere. Ny og større parkering er i oktober 2015 planlagt å etableres innen utgangen av 2015. (Kart: Ishavskysten friluftsråd / Geodata AS)

4. Områdebeskrivelse/status

Gnr/ Bnr	FS-nummer naturbase.no	Sikrings form	Sikret år	Areal (da)	Grunneier	Forvaltning og drift	Nærområde?
84/13	FS00001783	☒ Erverv ☐ Avtale	2005	91 daa	☐ Stat ☒ Kommune/ friluftsråd ☐ Privat	Balsfjord kommune/ Sand skole	☒ Ja ☐ Nei
Kommentarer		Skrivarholmen er en odde som ligger nord for innsjøen Sandvatnet på Malangshalvøya, ca. 3 km langs vei fra Sand.					

	FORKLARING	BESKRIVELSE
Naturgrunnlag	<i>Kort om flora og fauna, landskap, naturtype, evt rødlistearter etc</i>	Liten odde nord i Sandsvatnet. Berggrunn glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein, amfibolitt. Nord i området er det myr, som sørover går over i bjørkeskog med bunnvegetasjon som domineres av enten blåbær eller tyttebær. Bjørketrærne står spredt og det er lett å bevege seg i området. Midt på odden er det en liten høyde (98,5 moh). Her står et felt med noen unge grantrær, som ser ut til å ha blitt plantet rundt 2010-tallet. Inkludert i området er også et lite strandområde på østsiden av Skrivarholmen, rett nedenfor vegen. Det er gressbakke mellom vegen og stranda. Ingen registrerte rødlistearter innenfor avgrenset område. I Sandsvatnet er det registrert fiskemåke (NT), strandsnipe (NT) og ål (CR). Dette er rødlistearter som ikke får felles eller fiskes. Dette gjelder spesielt ål, som er kritisk truet på verdensbasis.
Kulturminner	<i>Kort om evt kulturminner i området og hensyn til disse</i>	Ingen kulturminner er registrert inne i avgrenset friluftsområde.
Bygninger	<i>Nevn evt bygninger på området og omtal kort bruken av og ansvaret for disse</i>	Sør på odden ligger Sand skole sitt leirsted der det i 2015 står en spikerlavvo som har benker og tregulv, vedfyrt ovn i midten i tillegg til gassovn. Lavvoen er låst, og brukes etter avtale først og fremst av Sand skole og Folkehøyskolen 69° Nord. Rett bak lavvoen står en utedo. Sand skole har betalt for og etablert disse bygningene. Utedoen er bygget av elever på skolen på dugnad. Sand skole vedlikeholder disse bygningene.

Adkomst/kom-munikasjon	Adkomst til området, tilgjengelighet og offentlig kommunikasjon	Skrivarholmen ligger nord for Sandsvatnet på Malangshalvøya i Balsfjord kommune. Området ligger langs med fylkesveg 288, ca. 3 km langs med vegen fra der fv288 tar av fra fv286 i Sand. Det går skolebuss langs fv288, samt to busser daglig på fv286 mellom Tromsø og Storsteinnes. Det ligger en liten avkjørsel nord for Skrivarholmen, med plass for 2-3 biler. Området ved parkeringsplassen er privat eiendom (Gnr/Bnr 84/40) og ligger rett utenfor området som er statlig sikret. Det foreligger avtale mellom kommunen og grunneier Bjørn Broks for parkeringsplassen. Parkeringsplassen er videre planlagt å utbedres med plass til 10-15 biler i løpet av 2015. Fra parkeringsplassen går en sti sørover langs den østlige siden av odden, til området der Sand skole har sin leirplass. Avstand fra veg er ca. 350 m. Korteste vegen til leirplassen er direkte over haugen fra fylkesvegen. UIL Røyken har klubbhuset sitt lenger øst, på oversida av vegen. Grunneierlaget har benk og ei gruve nedenfor klubbhuset som ligger ca. 100 meter fra vatnet. Der er det gode parkeringsmuligheter. Da området ligger nært Sand skole, Folkehøgskolen 69° Nord og tettbebyggelsen ved Sand samt Mortenhals lengre nord, er tilgjengeligheten vurdert som god. Det er mulig å ta seg til friluftsområdet med både sykkel og til fots. Elevene fra Sand skole går til området fra skolen.
Egnet bruk	Vurdering av hvilke aktiviteter området egner seg for	☒ Turgåing ☒ Sykling ☒ Bading ☐ Klatring ☒ Båttutfart ☒ Fiske ☒ Lek, rekreasjon ☒ Telting annet: <u>Båttutfart inkluderer kano og robåt. Brettseiling har også blitt utført. Om vinteren er området turmål for skigåing.</u>
Eksisterende tilrettelegging	Tilretteleggings-tiltak i området før planperioden inkl (tilrettelegging for funksjonshemmede)	Enkel klopping over myrområdene i nord, godt etablert sti langs østsiden ned til Sand skole sin leirplass. Trelavvo og utedo.
Annet	Andre relevante forhold	Sand skole har egen uteskoleplan som også omfatter Skrivarholmen. Området benyttes for en rekke undervisningsopplegg, som båtvett, sjøvettregler, fiske/isfiske, fiskeredskap, kartlegge fiskearter, fiskeslag, kart og kompass, kartlegge bunnforholdene og reproduksjonsforhold i Sandsvannet, studier av lav og ulike biotoper, orientering

(stjerneorientering, figurkart, kompasslek), kanopadling, lage bål, fyre stormkjøkken og bruke primus, bygge og sette ut fuglekasser, ski- og skileksaktiviteter, bestemming av smådyr i vannet, spor og sportegn. I tillegg har skolen utarbeidet ulike konsentrasjons- og sanseleker i naturen. Det er dermed ulike aktiviteter til de ulike årstidene. Om våren har skolen ei «temauke». Den benyttes også til vedlikehold av skolens utstyr ved Skrivarholmen, som lavvo, kanoer, båt og utedo. Dette gjøres av elever og lærere.

Sand skole har tilrettelagt området med klogging over de våteste myrpartiene langs med stien i nord, samt spikerlavvo, benker, bålgrue og utedo ved leirplassen i sør. Sand skole har også en 15 fots båt ved vatnet med plass for 5 - 6 personer, samt fire kanoer. Folkehøgskolen 69° Nord har to kanoer. Totalt seks kanoer blir brukt av begge skolene.

Det finnes flere potensielle brukere som vil ha glede av at Skrivarholmen blir bedre tilrettelagt og tilgjengelig for flere. Her kan nevnes pensjonistforeninger i kommunen, Sandbukt AS, psykisk helse, Balsfjord Bo og Servicesenter, kommunens sykehjem, den økede sykkelturen i området, BULA-huset, 4H, flyktningmottaket, frivillige lag og foreninger, Malangen Resort, samt hele kommunens skoler og barnehager etc.

6. Behov for tiltak i planperioden

I tabellen skal både tiltak som er *nødvendige* å gjennomføre for at området skal kunne brukes, og tiltak som er *ønskelig* for å øke bruken av området føres opp. Under kostnad skal de forventede kostnadene ved gjennomføring av tiltaket føres opp. I noen tilfeller er det vanskelig å beregne kostnadene, men det er viktig at de beregnes så godt som mulig. Dette kan for eksempel gjøres ved innhenting av anbud, eller ved å undersøke erfaringstall hos andre kommuner eller friluftsråd.

nr	Tiltak (i prioritert rekkefølge)	Beskrivelse	Utføres av/ Ansvar	Gjennomføres år	Kostnad
1	Utarbeide avtale mellom kommunen og driftsansvarlig	Skriftlig avtale	Balsfjord kommune og driftsansvarlig(e)	2017	0,-
2	Etablering av turvei for rullestolbrukere - arbeidet fortsetter i 2017	Etablere turvei fra parkeringsplass til leirplassen som er tilrettelagt for rullestolbrukere	Balsfjord kommune m/innleid hjelp, evt hjelp av driftsansvarlig(e)	2016-2017	(185 000,- eks. mva. Penger innvilget i 2016)
3	Etablere toalett, tilpasset rullestolbrukere	Dagens utedo ligger for langt opp for å kunne brukes av rullestolbrukere med tanke på stigning. Det er behov for å etablere et toalett lengre ned, tilknyttet enden av turvegen der også grillhytte skal stå.	Balsfjord kommune/Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale), evt. m/innleid hjelp	2017	100 000,-
4	Søppeldunker og skilt	I dag tas søppelet med hjem av de som bruker området (skolene). Med økt bruk er det behov for søppelkasser, og skilt som informerer om bruk og skikk i forbindelse med søppel.	Balsfjord kommune/ Ishavskysten friluftsråd	2017	10 000,-
5	Etablere åpen grillhytte, tilpasset rullestolbrukere	Dagens lavvo ligger lengre opp fra stranden og er låst når skolene ikke bruker området. Det er derfor ønskelig å etablere en	Balsfjord kommune/Sand skole/ Folkehøyskolen 69°	2018	150 000,-

		åpen grillhytte lengre ned, som er utformet slik at også rullestolbrukere kan bruke den.	Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale), evt. m/innleid hjelp		
6	Informasjonstavler	Informasjonstavle ved p-plassen og ved leirområdet	Ishavskysten friluftsråd	2018	20 000,-
7	Opptagbar brygge	For å ta i land med kano, evt fiskebrygge tilpasset rullestolbrukere.	Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale)	2019	20 000,-
8	Utlånsutstyr for allmenheten	Kano, båt etc. Dagens kanoer og båt er kun tilgjengelige for Sand skole og Folkehøyskolen 69° Nord.	Balsfjord kommune/ Ishavskysten friluftsråd	2019	Avhenger av behov for utstyr
9	Bålgrue og benker	Dagens bålgrue er av dårlig kvalitet. Det er derfor ønskelig med en bålgrue av god kvalitet nedenfor leirområdet, inklusive benker rundt om.	Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale)	2019	10 000,-
10	Skilt ved fylkesveien	Skiltet skal oppfylle standarden til Statens vegvesen	Statens vegvesen/ Ishavskysten friluftsråd	2018	Statens vegvesen tar kostnadene
	Total kostnad				460 000,-

6.1. Beskrivelse av tiltak

Nr 1. Utarbeide avtale mellom kommunen og driftsansvarlig: 2017

I et statlig sikra friluftsområde er det behov for varig skriftlig avtale mellom kommunen og den/de som har ansvar for driften av området.

Det *formelle* ansvaret for drift og tilsyn med friluftslivsområdet har kommunen eller friluftsrådet (i noen få tilfeller fylkeskommunen). Drifts- og tilsynsansvaret omfatter daglig tilsyn, holde orden i området, etablering av tilretteleggingstiltak, drift og vedlikehold av eksisterende tilretteleggingstiltak og atkomstveier, vedlikehold av informasjonsskilt o.l. Det er ikke noe i veien for at det *praktiske* drifts- og tilsynsansvaret kan overlates til for eksempel en ideell organisasjon eller velforening gjennom egen avtale, men slike avtaler fritar ikke kommunen eller friluftsrådet (ev. fylkeskommunen) fra det formelle ansvaret.

Ved Skrivarholmen har Sand skole i en årrekke vært de viktigste brukerne og følgelig de som vært ansvarlige for driften. Med økt tilrettelegging vil det være naturlig (og ønskelig) med økt bruk, og driftsansvaret må da fordeles mellom flere parter. Dette er også ønskelig fra Sand skole. Andre viktige aktører i området som har interesser i området og mulighet til å bidra er Røyken utviklingslag, Malangen grunneierlag og Folkehøyskolen 69° Nord. En skriftlig avtale som avklarer ansvarsforhold og hva forvaltningsansvaret innebærer må utformes.

Nr 2. Etablering av turvei for rullestolbrukere: 2016-2017

I dag brukes området nesten utelukkende av Sand skole og Folkehøyskolen 69° Nord. Det er ønskelig å gjøre området mer tilgjengelig for folk flest. Dette er både et behov for skolene og for andre i kommunen, og vil åpne opp for mange flere brukergrupper. Potensielle brukere som vil ha god nytte ved at Skrivarholmen blir bedre tilrettelagt, er pensjonistforeninger i kommunen, Sandbukt AS (tidligere Basvo, Balsfjord Arbeidssamvirke), psykisk helse og rehabilitering, Balsfjord Bo og Servicesenter, Malangstun sykehjem, Balsfjord sykehjem, BULA-huset, 4H, flyktningmottaket, frivillige lag og foreninger, Malangen Resort, samt hele kommunens skoler og barnehager. Å etablere en bedre turvei som i tillegg oppfyller kravene til rullestolbrukere vil være et første skritt som er helt nødvendig for å få dette til.

Krav^d: Turveien skal oppfylle kravene til maksimum stigning (normalt 1:20, på kortere strekninger 1:12), og det skal ikke være kanter over 2 cm langs med veien. Underlaget skal være fast. Turveien skal ha minimum bredde 1,4 m, og om bredden er under 1,8 m må det jevnlig etableres møteplasser med bredde på minst 1,8 m. Turveien skal holdes fri for greiner og annet på minimum høyde 2,25 m. Skal turveien også tilpasses synshemmede, er det krav om tydelig føringskant.

NB! Arbeidet med turvegen er påbegynt i 2016, og ferdigstilles i 2017.

^d Fra «Veileder til registreringsskjema – kartlegging av tilgjengelighet og universell utforming av friluftsområder», av Norges Handikapforbund Trøndelag og Friluftsrådernes Landsforbund, mai 2007.

Nr 3. Etablere toalett, tilpasset rullestolbrukere: 2017

For at et turområde skal godkjennes som tilrettelagt for funksjonshemmede, må det som et minimum være etablert et toalett i tillegg til turvei og parkering i området. Dagens utedo oppfyller ikke kravene til rullestolbrukere. Toalettet kan enten plasseres ved grillhuset, noe som vil øke driftskostnadene, eller ved parkeringsplassen ved vegen, noe som vil forenkle arbeidet ved drift og gi lavere kostnader, men som samtidig vil kunne åpne opp for mer bruk enn den ønskelige. Plassering må vurderes.

Biodo er å foretrekke framfor snurreddass, da denne er mer hygienisk (mindre lukt), økonomisk (trenger ikke tømmes ofte) og bra for miljøet (urin kommer ikke i kontakt med avføring og blir dermed ikke forurensset av denne før urinen filtreres gjennom et sandlag og ut i grunnen).

Krav^e: Det får ikke være kanter i overgangene turvei – rampe – toalett som vanskeliggjør eller umuliggjør adkomst. Det må være et tilstrekkelig stort og flatt snuareal utenfor døra og mulig å åpne døra fra rullestol. Toalettet må være tosidig (mulig å forflytte seg til toalettet fra begge sider), og ha nedfellbare armstøtter på begge sider med toaletttrull på armstøtten. Fri snusirkel inne i toalettet på 1,5 m. Utadslående dør og ekstra lukkehåndtak på innsiden av døren, på hengslesiden, 0,85 m over gulv.

Nr 4. Sjøppeldunker og skilt: 2017

Sand skole som forvalter området i dag har ikke mulighet å følge opp den potensielle søppelspredningen som vil kunne komme med økt bruk av området. Det er derfor ønskelig å kjøpe inn søppeldunker, som enten kun plasseres ved parkeringsplassen, eller både ved parkeringsplassen og ved leiområdet. Sjøppeldunk ved parkeringsplassen vil minske på arbeid og kostnader i forbindelse med tømming av søppeldunk. Hvor søppeldunkene blir plassert må avklares med Balsfjord kommune som står som ansvarlig for driften av de statlig sikra friluftsområdene i kommunen. Det er i begge tilfeller ønskelig med skilt ved leirplassen, som maner til hensyn og at folk kaster sitt søppel i dunkene, eller tar med søppelet om dunkene er fulle.

Nr 5. Etablere åpen grillhytte, tilpasset rullestolbrukere: 2018

Trelavvoen som er etablert og brukes av Sand skole er låst, da skolen ikke har mulighet å følge opp bruk av andre enn skolen og det samarbeid som finnes mellom Sand skole og Folkehøgskolen 69° Nord. Lavvoen er i tillegg plassert for høyt opp for å kunne etablere en godkjent turvei for rullestolbrukere til lavvoen, og døråpningen er for smal og har en høy terskel. Det er derfor behov for å tilrettelegge med en grillhytte nede ved vannet, som rullestolbrukere og andre som ikke er tilknyttet skolen fritt kan bruke.

Krav^d: Det må være tilstrekkelig plass til rullestolen inne i grillhytten (snuareal diameter 1,5). Adkomsten for ikke forhindres med kanter i overgang mellom turvei, ramp og grillhytte.

Nr 6. Informasjonstavler: 2018

I dag står et enkelt skilt med navnet Skrivarholmen tilknyttet parkeringsplassen. Det er behov for en større infotavle ved parkeringsplassen samt en ved leirplassen, som informerer om det statlig sikra friluftsområdet, og telefonnummer til ansvarlig (f.eks. representant ved Sand skole). Det er erfaringsmessig også behov for å informere om hvor brukerne kan kjøpe jakt- og fiskekort. For øvrig kan tavlen gi informasjon om området (naturgrunnlag, flora, fauna, historie),

^e Fra «Veileder til registreringsskjema – kartlegging av tilgjengelighet og universell utforming av friluftsområder», av Norges Handikapforbund Trøndelag og Friluftsrådernes Landsforbund, mai 2007.

regler for ferdsel og bruk, kart, bilder, informasjon om statlig sikra friluftsområder etc. Da sykkelturismen er økende i området, kan det tenkes å ha en eller to setninger også på engelsk.

Krav e: Informasjonstavler tilpasset rullestolbrukere skal plasseres godt synlig, og ha en øvre høyde på informasjon på maks 1,6 m. Tavlen skal inneholde informasjon (helst på kart) om hvilke tilretteleggingstiltak (turveier, toalett, brygger, grillhytte etc.) som er tilgjengelig for rullestolbrukere og andre grupper av funksjonshemmede. Det er viktig at det går an å komme helt inntil tavla. Skal tavla tilpasses synshemmede, skal informasjonstavlen og andre skilter ha god lesbarhet. Kravene til dette finnes å lese i veileder utarbeidet av Norges Handikapforbund og Friluftsrådernes Landsforbund^e.

Nr 7. Opptagbar brygge: 2019

Det er i dag ingen brygge i området, og kanobrukene må ofte trø i vannet ved bruk av kanoene. En brygge vil gjøre det enklere for folk å bruke kanoer i området. Bryggen må være mulig å tas opp om vinteren på grunn av is på vannet.

Krav f: Skal bryggen tilpasses rullestolbrukere får det ikke være kanter i overgang mellom turvei og brygge. Overgang land – brygge maks stigning 1:15 og ingen kanter over 2 cm. Brygga må ha tilstrekkelig stort område til at rullestol kan snu (diameter 1,5 m) og stoppkant som er minimum 15 cm høy. Bredden mellom bordene/plankene får ikke overstige 1 cm.

Nr 8. Utlånsutstyr for allmenheten: 2019

Det finnes i dag seks kanoer og en robåt som brukes utelukkende av Sand skole og Folkehøgskolen 69° Nord. Disse er kun tilgjengelige for skolens elever, og årene er låst inn i skolens lavvo. Det kan derfor være behov for å kjøpe inn noe utstyr som kan brukes av allmenheten. Et alternativ er å utarbeide et avtale med skolene om å leie ut utstyret til allmenheten, noe som eventuelt kan dekke driftskostnadene til skolene.

Nr 9. Bålgrue og benker: 2019

I tillegg til grillhytten er det ønskelig med en god bålgrue med enkle sittebenker rundt, slik at man kan nyte pølsen også uten tak over hodet. Dagens bålgrue er etablert med stein fra området og er i dårlig stand.

Nr 10. Skilt ved fylkesveien: 2019

Et skilt ved fylkesvegen før man ankommer området, som informerer om parkeringsplassen til det statlig sikra friluftsområdet. Statens vegvesen dekker kostnader ved skilt på riks- og fylkesveier for ikke-kommersielle tilbud om aktiviteter i området oppfyller kravene til noen av de skiltsymbolene vegvesenet har. Vegvesenet stiller også krav på at turutgangspunktet må ha gode parkeringsforhold med utkjørselstillatelse fra veimyndigheten, og at størrelsen på parkeringsplassen må tilpasses behovet. Parkeringsplassen må videre ha en informasjonstavle

^f Fra «Veileder til registreringsskjema – kartlegging av tilgjengelighet og universell utforming av friluftsområder», av Norges Handikapforbund Trøndelag og Friluftsrådernes Landsforbund, mai 2007

som beskriver turmulighetene i området. På informasjonstavlen må det framkomme hvem som har vedlikeholdsansvaret for tavle og parkeringsplass. Det er også krav på skriftlige avtaler med samtlige grunneiere som berøres av turmålet/turruten(e).

7. Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området

(tiltak utover ovennevnte/ tiltak på lang sikt)

Dette er tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt for allmennheten å bruke området, men som av ulike årsaker ikke er aktuelt for kommunen å gjennomføre i gjeldende planperiode.

- Forbrenningsdo ved økt bruk

Dagens utedo blir kun brukt av elever ved Sand skole og Folkehøyskolen 69° Nord. Siden etableringen av utedoen rundt 2008-2009 har det ikke vært behov for tømning. Ved tilrettelegging av området og følgende økt bruk av området, kan også skolens utedo bli mer brukt selv om det etableres eget toalett for brukere utenfor skolene. Da skolen ikke har driftsmidler for å drive området utover de egne elevenes bruk, kan det være behov for å utbedre skolens do til en som ikke behøver tømmes så ofte som en vanlig utedo.

- Fiskebrygge tilpasset funksjonshemmede

Sandsvatnet er et fint fiskevann med abbor, røye og ørret. Området kunne være en potensiell plass for å i framtiden etablere en fiskebrygge som er tilpasset rullestolbrukere.

8. Driftsplan for planperioden

Minst like viktig som tilretteleggingstiltakene, er driftstiltakene. Planen foreslår hvem som har ansvar for de ulike tiltakene, hvor ofte de skal utføres, samt gir en estimert årlig kostnad. Målet er å opprettholde standarden på friluftsområdet etter tilretteleggingstiltakene, og komme slitasje og forfall i forkjøpet. Staten gir ikke økonomisk støtte til drift og tilsyn av området. Det kan likevel være nyttig for kommunen/friluftsrådet, og også for fylke/stat, å ha oversikt over områdets årlige driftsutgifter.

nr	Løpende oppgaver; årlig (f eks rydding, vasking, tilsyn, planklipping etc.)	Hyppighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Vedlikehold av eksisterende bygg, trelavvo og utedo samt kanoer og robåt	1 gang/år	0,-	Sand skole	Vedlikeholdsarbeidet av Sand skole sine bygninger gjøres av elevene ved skolen ifm med en årlig temauke om våren.
2	Tømming av eksisterende utedo	1 gang/3. år	0,-	Sand skole	Tømming av doen i dag (2015) gjør Sand skole, men med økt bruk og uten evt. nytt toalettus vil hyppigheten og kostnader for arbeidet økes, noe som Sand skole ikke har midler til.
3	Tilsyn av framtidige bygninger, og tømming av framtidig toalettus	1-2 gang/år	10 000,-	Balsfjord kommune/Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale)	
4	Tømming av søppel	Jevnlig ved behov	5 000,-	Balsfjord kommune/Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale)	Ved økt bruk er det behov for søppeldunker og tømming av disse
	Sum årlig kostnad:		15 000,-		

nr	Større og sjeldnere oppgaver (f eks grusing, maling, skogrydding etc.)	Hyppighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Skogrydding	Hver 3. til 5. år	3 000,- /gang	Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale)	Området ved leirplassen bør holdes nokså åpent, ikke minst for å kunne holde oversikt over alle da mange barn er samlet på samme plass nært vann. Fremmede treslag som vil kunne gjøre det vanskelig å bevege seg i friluftsområdet fjernes.
2	Vedlikehold av framtidige bygninger	Ved behov (Ca. hver 5. år?)	5 000,- /gang	Sand skole/ Folkehøyskolen 69° Nord/Røyken UIL/Malangen grunneierlag (etter avtale)	
	Sum årlig kostnad:		8 000,-		

Annet

[klikk her for å skrive]

9. Fotografier

Bilder fra befarings 16.10.2015:

Figur 4. Dagens parkering, som er planlagt å utbedres med plass for 10-15 bilder før utgangen av 2016, med kommunale midler. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 5. Dagens skilting, tilknyttet parkeringsplassen. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 6. Klopping over myrområdet i nord, fra parkeringsplassen og til østsiden av Skrivarholmen. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 7. Der kloppingen slutter er det fortsatt ganske vått. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 8. Trelavvoen og utedoen som er etablert av Sand skole. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 9. Kanoer tilhørende Sand skole og Folkehøyskolen. Lengre bort i bildet ved vannkanten ligger dagens bålgrue. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 10. Sand skole har felt en del trær og tatt ned busker for å etablere akebakke og hoppbakker om vinteren. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Figur 11. Skrivarholmen er dominert av lauvskog med spredte bjørketrær. Bunnvegetasjonen domineres av tyttebær ved sidene, og blåbær på toppen av haugen. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik)

Bilder fra aktiviteter ved Skrivarholmen av Sand skole (alle bilder: Sand skole):

